

Hallituksen esitys Eduskunnalle Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä Pohjoiskalotin koulutussäätiötä koskevan sopimuksen hyväksymisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että Eduskunta hyväksyisi Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä Pohjoiskalotin koulutussäätiötä koskevan lokakuussa 2000 tehdyn sopimuksen. Sopimuksen mukaan vuonna 1991 perustettu Pohjoiskalotin koulutussäätiö järjestää edelleen työvoimapoliittista aikuiskoulutusta pääasiassa Suomen, Norjan ja Ruotsin pohjoiskalottialueita varten. Säätiön toiminta rahoitettaisiin edelleen pääsääntöisesti koulutuksen ja muun toiminnan myyntituloilla. Sopimusvaltioiden työvoimaviranomaiset voisivat hankkia työvoimapoliittista aikuiskoulutusta säätiöltä. Hankittavan koulutuksen

työvoimapoliittinen vastuu ja rahoitusvastuu kuuluisivat sopimusvaltioiden työvoimaviranomaisille. Maat sitoutuisivat hankkimaan tietyn määrän koulutuspaikkoja vuosina 2000, 2001 ja 2002. Koulutukseen valituille suomalaisille maksettaisiin työvoimapoliittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaiset opintososiaaliset etuudet. Sopimus on koulutuspaikkojen lukumäärää ja koulutuspaikkojen arvonlisäverollisuuden korvaamista lukuun ottamatta sisällöltään samankaltainen aiempia vuosia koskevan sopimuksen kanssa.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä tehtiin vuonna 1971 kolmevuotinen sopimus Pohjoiskalotin ammattikurssikeskuksesta ja vuonna 1974 sopimus kurssikeskuksen toiminnan jatkamisesta (SopS 10/1976). Vuonna 1990 perustettiin koulutussäätiö jatkaamaan entisen kurssikeskuksen toimintaa (SopS 112/1991). Suomi, Norja ja Ruotsi solmivat uuden sopimuksen 17 kesäkuuta 1998. Suomi sitoutui ostamaan säätiöltä vuosittain 50 koulutuspaikkaa, Norja 100 ja Ruotsi 140 koulutuspaikkaa.

Pohjoiskalotin koulutussäätiö järjestää tutkintoihin johtavaa koulutusta muun muassa metalli-, sähkö- ja ravintola-alalla. Koulutussäätiö antaa myös kieli-, ATK- ja matkailualan koulutusta. Koulutuksessa painotetaan myös Pohjoiskalotin alueen luonnon, kulttuurin ja elinkeinoelämän erityispiirteitä. Koulu-

tussäätiön asiakkaita ovat työvoimatoimistot, koulut ja yritykset.

2. Muutokseen johtaneet syyt

Koulutussäätiöön liittyvistä taloudellisista sitoumuksista on sovittu vuoteen 1999 asti. Kiinnostus koulutussäätiön tarjoamaan työvoimakoulutukseen on kasvanut Suomessa. Siksi uudessa sopimuksessa ehdotetaan Suomen hankkimien koulutuspaikkojen määrää lisättäväksi vuonna 2001 ja vuonna 2002 kymmenellä koulutuspaikalla edelliseen vuoteen verrattuna. Lisäpaikkojen hankintaa puoltaa myös Pohjois-Suomen edelleen vaikea työllisyystilanne sekä oppilashankinnan ulottaminen koskemaan myös ruotsinkielisiä rannikkoalueita, missä pitkäaikaistyöttömyys on keskimäärin suurempaa kuin koko maassa. Vastaavasti Norjan hyvä työllisyystilanne heijastuu myös vähenevänä työvoimankoulu-

tustarpeena. Tästä johtuen Norja laskisi hankkimiensa koulutuspaikkojen määrän 70 koulutuspaikkaan vuosina 2001 ja 2002. Ruotsin valtion vuotuinen tuki säätiölle olisi vuosien 2000-2002 aikana kolme miljoonaa kruunua. Sen lisäksi Ruotsi maksaisi säätiölle avustuksen, jolla kompensoidaan ne kulut, jotka aiheutuvat Suomelle ja Norjalle koulutuspalvelujen arvonlisäverollisuudesta. Pohjoiskalotin koulutussäätiön koulutuspalvelut tulivat Ruotsissa arvonlisäverollisiksi 1.11.1998 lähtien. Tämä johtuu Ruotsin lainsäädännössä tehdyistä muutoksista. Koska Ruotsin valtiovarainministeriön tulkinnan mukaan Norjan ja Suomen valtion viranomaisia ei voida vapauttaa koulutuspalvelujen arvonlisäveron maksamisesta eikä maksettua arvonlisäveroa voida kompensoida Norjan ja Suomen valtion viranomaisille samoin kuin Ruotsin, maksaa Ruotsi Norjan ja Suomen maksamaa arvonlisäveroa vastaavan summan koulutussäätiölle. Näin pystytään pitämään koulutuspaikkojen hinta kilpailukykyisenä Norjassa ja Suomessa ja keskimääräinen koulutuspäivän hinta pysyy sovitujen kustannusten puitteissa.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Suomi sitoutuisi sopimuksen perusteella vuonna 2000 ostamaan 50 koulutuspaikkaa, vuonna 2001 60 paikkaa ja vuonna 2002 70 paikkaa. Sopimuksesta arvioidaan aiheutuvan 5,6 miljoonan markan kustannukset vuonna 2000. Vastaavat kustannukset olisivat 6,6 miljoonaa markkaa vuonna 2001 ja 7,6 miljoonaa markkaa vuonna 2002. Varat sisältyvät vuoden 2000 osalta talousarvion momenttiin 34.06.51 (Työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen ostopalvelut).

4. Asian valmistelu

Pohjoiskalotin koulutussäätiötä koskevaa sopimusta on arvioitu maiden välisessä riippumattomassa työryhmässä, joka teki ehdotuksia sopimukseen tehtäviksi tarkennuksiksi ja muutoksiksi. Tämän pohjalta sopimusta on valmisteltu virkatyönä työministeriössä. Sopimus on allekirjoitettu 24 päivänä lokakuuta 2000. Hallituksen esitys on laadittu työministeriön ja ulkoasiainministeriön yhteistyönä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Sopimuksen sisältö

1 artikla. Artiklan mukaan koulutussäätiön tehtävänä on järjestää ja kehittää koulutusta etupäässä Suomen, Norjan ja Ruotsin pohjoisimpien osien työmarkkinoiden tarpeisiin. Säätiön on työskenneltävä pohjoismaisen yhteistyön lisäämiseksi ja sen koulutuksen tulisi pyrkiä antamaan opiskelijoille sellainen ammattipätevyys, joka edistää liikkuvuutta Pohjoismaiden työmarkkinoiden välillä.

2 artikla. Säätiö on itsenäinen ja tulosvastuullinen. Se ei pyri voiton tavoitteluun ja mahdollinen ylijäämä on käytettävä sen oman toiminnan kehittämiseen.

3 artikla. Artiklassa määritellään Ruotsin valtion maksaman ylimääräisen avun suuruus. Vuosina 2000 - 2002 Ruotsin valtio maksaa kunakin vuotena säätiölle kolme miljoonaa kruunua. Lisäksi Ruotsin valtio sitoutuu avustamaan säätiön toimintaa summalla, jolla kompensoidaan Norjalle ja Suomelle koulutuspalvelujen lisäarvonverollisuudesta aiheutuvat lisäkustannukset.

4 artikla. Artiklassa määritellään säätiön hallituksen kokoonpano ja toimikausi. Kustakin maasta hallitukseen kuuluu kaksi jäsentä ja kaksi varajäsentä. Toimikausi on kaksi vuotta.

5 artikla. Säätiöllä on johtaja, joka vastaa käytännön toiminnasta. Johtajan valitsee säätiön hallitus nelivuotiskaudeksi.

6 artikla. Sopimusvaltioiden tulee edelleen maksaa kurssitoiminnasta aiheutuvat todelliset kustannukset. Maiden tulee neljännesvuosittain etukäteen suorittaa maksu tilaamistaan paikoista. Suomi sitoutuu hankkimaan säätiöltä 50 koulutuspaikkaa vuonna 2000, 60 paikkaa vuonna 2001 ja 70 paikkaa vuonna 2002. Norja sitoutuu ostamaan 100 koulutuspaikkaa vuonna 2000 sekä 70 paikkaa vuosina 2001 ja 2002. Ruotsi sitoutuu ostamaan 140 vuotuista koulutuspaikkaa.

7 artikla. Säätiön tulee asettaa toiminnan tavoitteet ja varmistaa, että ne toteutuvat tyydyttävällä tavalla.

8 artikla. Sopimusvaltiot sitoutuvat mak samaan majoituksesta aiheutuvat todelliset kustannukset, ja kunkin vuoden alussa il-

moittamaan vähimmäistarpeensa. Tämäkin kustannus maksetaan etukäteen neljännesvuosittain.

9 artikla. Säätiön järjestämään työvoimapo liittiseen aikuiskoulutukseen osallistuvat opiskelijat saavat asianomaisen maan työvoimaviranomaisten määräämät etuudet, jotka maksaa kotimainen viranomainen.

10 artikla. Mikäli palveluiden ja tuotteiden myyminen muille kuin 1 artiklassa tarkoitetuille on huomattavaa, tämä toiminta voidaan sijoittaa säätiön omistuksessa olevaan osakeyhtiöön.

11 artikla. Sopimusvaltioiden työmarkkinakysymyksistä vastaavat ministeriöt arvioivat säätiön toimintaa joka kolmas vuosi ja tekevät aloitteen sopimuksen mahdollisesta muuttamisesta.

2. Sopimuksen voimaantulo ja irtisanominen

Sopimus on Norjan ja Ruotsin osalta tullut voimaan 1 päivänä tammikuuta 2000. Koska sopimuksen voimaantulo vaatii eduskunnan suostumuksen, se tulee Suomen osalta voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä, kun Suomi on ilmoittanut Ruotsin ulkoasiainministeriölle sopimuksen hyväksymisestä. Koska kuluvan vuoden talousarviossa on osoitettu tarvittavat varat, on Suomi kuitenkin osallistunut säätiön toimintaan vuoden alusta. Jos jokin osapuoli irtisanoo sopimuksen, se lakkaa olemasta voimassa vuoden kuluttua siitä päivästä, jona Ruotsin ulkoministeriö on vastaanottanut irtisanomisilmoituksen. Työmarkkinakysymyksistä vastaavien ministeriöiden on irtisanomisen tapahduttua tehtävä aloite säätiön toiminnan jatkamista koskevista neuvotteluista.

3. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Sopimus ei sisällä lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Sopimuksen 6 artiklan perusteella maat sitoutuvat tilaamaan koulutusta laitokselta vähintään vuosiksi 2000, 2001 ja 2002. Sopimus sisältää täten valtion

talousarvioon liittyviä sitoumuksia useaksi vuodeksi, joten eduskunnan hyväksyminen on tältä osin tarpeellinen.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään,

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 2000

että Eduskunta hyväksyisi Tukholmassa 24 päivänä lokakuuta 2000 Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä Pohjoiskalotin koulutussäätiöstä tehdyn sopimuksen.

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Kimmo Sasi*

SOPIMUS

Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä Pohjoiskalotin koulutussäätiöstä

Suomen, Norjan ja Ruotsin hallitukset, jotka vuonna 1990 sopivat Pohjoiskalotin koulutuskeskuksen perustamisesta, ovat sopineet seuraavasta:

1 artikla

Pohjoiskalotin koulutussäätiön tehtävänä on järjestää ja kehittää koulutusta etupäässä Suomen, Norjan ja Ruotsin pohjoisimpien osien työmarkkinoiden tarpeisiin. Säätiö voi myös myydä koulutustoimintaan liittyviä palveluita ja tuotteita.

Koulutustoiminta on järjestettävä joustavasti ottamalla huomioon asianomaisten maiden ja ennen kaikkea kalottialueen tarpeet. Säätiön tulisi kehittää yrittäjätietouden osuutta koulutuksessa. Säätiön on työskenneltävä pohjoismaisen yhteistyön lisäämiseksi, ja opetus on järjestettävä siten, että suomen, norjan ja ruotsin kielen hallitsevat opiskelijat voivat sitä seurata. Säätiön tulisi pyrkiä antamaan opiskelijoille sellainen ammattipätevyys, joka edistää liikkuvuutta pohjoismaiden työmarkkinoiden välillä.

2 artikla

Säätiön toiminta rahoitetaan pääasiassa kursseista ja toimeksiannoista saaduin tuloin. Säätiön tavoitteena ei ole voiton tuottaminen. Syntyvä ylijäämä voidaan käyttää seuraavien toimintavuosien mahdollisen alijäämän kattamiseen tai siirtää muutoin säätiön toimintaan.

3 artikla

Ruotsin valtio sitoutuu tällä sopimuksella tukemaan säätiön toimintaa vuotuisella kolmen miljoonan kruunun suuruisella määrärahalla vuosina 2000-2002. Varoja voidaan käyttää ainoastaan henkilöstön kehittämiseen, markkinointiin, opintososiaaliseen toi-

mintaan sekä koulutuksen sopeuttamiseen eri maiden tarpeisiin.

Kysymystä siitä, jatkaako Ruotsi tämän jälkeen tuen maksamista, on käsiteltävä työvoimakysymyksistä vastaavien ministeriöiden joka kolmas vuosi suorittaman toiminnan seurannan yhteydessä.

Ruotsin valtio sitoutuu lisäksi tällä sopimuksella osallistumaan säätiön toimintaan liittyviin kustannuksiin vuosina 2000-2002 vuosittain vahvistamansa summan suuruisella lisämäärärahalla. Varoja voidaan ainoastaan käyttää kompensoimaan niitä lisäkustannuksia, joita Ruotsin koulutuspalvelujen arvonlisäverollisuudesta arvioidaan aiheutuvan Suomelle ja Norjalle.

4 artikla

Säätiön hallitukseen kuuluu kaksi jäsentä kustakin maasta, Suomesta, Norjasta ja Ruotsista. Kullekin jäsenelle valitaan varajäsen. Jäsenen ja varajäsenen nimittää ja eron myöntää asianomaisen maan hallitus tai vastuullinen ministeriö. Toimikausi on kaksi vuotta.

5 artikla

Säätiön johtaja palkataan nelivuotiskaudeksi, mutta erikseen neuvottelemalla kautta voidaan pidentää kahdella vuodella. Johtajaksi pyritään valitsemaan henkilö, joka on muun sopimusmaan kansalainen kuin viran kaksi edellistä haltijaa.

Otettaessa kouluttajia säätiön palvelukseen tulisi Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä pyrkiä noudattamaan näiden maiden opiskelijoiden määrää vastaavaa jakaumaa.

6 artikla

Ennen kunkin toimintavuoden alkua maat tekevät säätiön kanssa sopimuksen, jossa ne

sitoutuvat ostamaan tietyn määrän koulutuspaikkoja kyseiseksi budjettivuodeksi. Ostosopimus tehdään, kun ensin on käyty neuvottelut koulutuspaikkojen sisällöstä, hinnasta ja laadusta. Maiden on kuukausittain maksettava säätiölle vähintään yksi kahdestoistaosa kyseiselle vuodelle sovitujen kurssipaikkojen koko vuoden hinnasta.

Kukin maa käy neuvottelut koulutuspaikkojen ostosta vuosiksi 2000, 2001 ja 2002 edellyttäen, että sopimuksen voimassaolo ei ole 13 artiklan mukaan päättynyt. Mikäli tarjous on hinnan ja laadun suhteen kilpailukykyinen ja tarkoitukseen osoitetaan tarvittavat varat, maat sitoutuvat ostamaan koulutuspaikkoja vuosittain niin, että Suomi vuonna 2000 ostaa 50, Norja 100 ja Ruotsi 140 kurssipaiikkaa. Vuonna 2001 paikat jakautuvat vastaavasti: Suomi 60, Norja 70 ja Ruotsi 140 paikkaa ja vuonna 2002 Suomi 70, Norja 70 ja Ruotsi 140 paikkaa.

7 artikla

Säätiön tulee asettaa toiminnan tavoitteet ja varmistaa, että ne toteutuvat tyydyttävällä tavalla.

8 artikla

Sopimusmaat maksavat opiskelijoittensa tosiasialliset asumiskustannukset. Ennen kunkin toimintavuoden alkua maat tekevät säätiön kanssa sopimuksen, jossa ne sitoutuvat maksamaan omien opiskelijoittensa käyttöön varattujen asuntojen vuokrat, edellyttäen, että hintaa ja laatua koskevat neuvottelut käydään ja tarkoitukseen osoitetaan tarvittavat varat. Maiden on etukäteen kuukausittain/neljännesvuosittain maksettava säätiölle sovitut asumiskustannukset.

9 artikla

Säätiön järjestämään työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen osallistuvien opiskelijoiden, joiden valitsemisesta kansalliset työvoimaviranomaiset päättävät, on saatava asianomaisen maan työvoimaviranomaisten määräämät etuudet. Nämä etuudet maksaa kotimaan viranomainen.

10 artikla

Mikäli palveluiden ja tuotteiden myyminen muille toimeksiantajille kuin 1 artiklassa tar-

koitetuille on huomattavaa, tämä liiketaloudellinen toiminta voidaan sijoittaa säätiön omistuksessa olevaan osakeyhtiöön. Näin luodaan selkeämmät edellytykset kilpailuttamisen piiriin kuuluvalla säätiön toiminnalle.

11 artikla

Työvoimakysymyksistä vastaavat ministeriöt seuraavat ja arvioivat joka kolmas vuosi säätiön toimintaa ja sopimuksen mahdollista tarkistamistarvetta. Ruotsalainen sopimuspuoli tekee aloitteen seurannan suorittamisesta. Sopimuksen muuttamista koskevat neuvottelut on käynnistettävä viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2002.

12 artikla

Tämä sopimus tulee Norjan ja Ruotsin osalta voimaan 1 päivänä tammikuuta 2000. Suomen osalta se tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä, kun Suomi on ilmoittanut Ruotsin ulkoasiainministeriölle sopimuksen hyväksymisestä.

Tällä sopimuksella kumotaan 17 päivänä kesäkuuta 1998 tehty sopimus Pohjoiskalotin koulussäätiöstä.

13 artikla

Jos jokin osapuoli irtisanoo sopimuksen, se lakkaa olemasta voimassa vuoden kuluttua siitä päivästä, jona Ruotsin ulkoasiainministeriö on vastaanottanut irtisanomisolmoituksen. Työvoimakysymyksistä vastaavien ministereiden on irtisanomisen tapahduttua tehtävä aloite säätiön toiminnan jatkamista koskevista neuvotteluista.

14 artikla

Tämän sopimuksen alkuperäiskappale talletetaan Ruotsin ulkoasiainministeriöön, joka toimittaa siitä oikeaksi todistetut jäljennökset muille osapuolille.

Tämän vakuudeksi valtuutetut edustajat ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty Tukholmassa 2000 yhtenä suomen-, norjan- ja ruotsinkielisenä kappaleena, jonka kaikki tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset.